

tilstand, der ganske kan ligestilles med sindssygdom.

I § 1, stk. 1, fastslås, at frihedsberøvelse og anvendelse af anden tvang i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling kun må finde sted efter reglerne i loven, medmindre der findes anden lovhjemmel herfor. Bestemmelsen skal således forstås med det forbehold, der bl.a. følger af adgangen til at anbringe personer på psykiatrisk sygehus eller afdeling i henhold til strafferetlig afgørelse, jf. § 38 og bemærkningerne til denne bestemmelse, ligesom der i § 6 i lov nr. 498 af 23. december 1970 om udlevering til andet nordisk land i anledning af visse beslutninger om forsorg eller behandling findes en særlig hjemmel til frihedsberøvelse. Også bestemmelserne i straffelovens §§ 13 og 14 om nødværge og nødret gælder ved siden af reglerne i den foreslåede lov.

Det følger af bestemmelsen i § 1, stk. 2, at der ved tvang forstås anvendelse af foranstaltninger og midler – være sig indlæggelse, fortsat ophold, behandling, fiksering m.v. – som den pågældende patient modsætter sig. Hvis en patient hverken med ord eller i sin adfærd protesterer mod foranstaltningen, anses den som frivillig, selv om der ikke foreligger udtrykkeligt samtykke eller accept. Det må i hvert enkelt tilfælde afgøres, om en patient, der ikke protesterer verbalt, alligevel i kraft af en afvisende adfærd må anses for at modsætte sig indlæggelse, fortsat ophold, behandling m.v. Store krav til tilkendegivelsens klarhed kan der ikke stilles, før en protest fra patientens side må antages at foreligge med den virkning, at man må afstå fra at gennemføre den påtænkte foranstaltning, medmindre betingelserne for tvangsmæssig gennemførelse er til stede.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1109/1987, side 35–40.

Til kapitel 2

Almindelige bestemmelser

Til § 2

Der henvises til betænkning nr. 1109/1987, side 40–42 og de almindelige bemærkninger under pkt. 2.2.1.

Til § 3

Selv om der efter den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 2, kun foreligger tvang, hvis patienten modsætter sig en given foranstaltning, har vedkommende læge efter forslaget § 3, stk. 1 og 2, pligt til at søge at opnå patientens samtykke efter

behørig vejledning om formålet med indlæggelsen, opholdet og behandlingen samt om udsigterne til en bedring af tilstanden.

Denne pligt til at indhente informeret samtykke hos patienten gælder i forhold til alle psykiatiske patienter i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling, og ikke kun i forhold til de patienter, hvor anvendelse af tvang kan komme på tale, hvis de pågældende modsætter sig den påtænkte foranstaltning. Pligten påhviler både den indlæggende læge og lægerne på den psykiatiske afdeling. Den indlæggende læge skal navnlig vejlede patienten om formålet med indlæggelsen, og sygehusets læger navnlig om selve sygehusholdet og den behandling, der agtes iværksat. Udsigterne til en bedring af patientens helbredstilstand skal indgå som det grundlæggende tema i vejledningen såvel for den indlæggende læge som for sygehuslægerne vedkommende. For så vidt der bliver tale om tvangsindlæggelse eller tvangsbehandling, fremgår vejledningspligten tillige af § 31.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 3, har overlægen pligt til at opstille en behandlingsplan for alle, der indlægges på psykiatrisk afdeling. I behandlingsplanen angives behandlingens nærmere form og indhold.

Kravene til behandlingsplanen må ifølge sagens natur forstås med den modifikation, at der i den første tid umiddelbart efter indlæggelsen kun kan være tale om en rent foreløbig behandlingsplan. Kravene til behandlingsplanen øges, efter at den indledende observation af patienten, eventuelt i medicinfri tilstand, er foretaget. Behandlingsplanen skal justeres løbende og skal til enhver tid afspejle, hvilke behandlinger der er igang, og det mål, der i hvert fald på kortere sigt søges realiseret ved de aktuelle behandlinger.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger under pkt. 2.2.2. og til betænkning nr. 1109/1987 side 42–44.

Til § 4

I § 4 foreslås en lovfæstelse af det såkaldte »mindst middels princip« som et generelt princip, der gælder ved enhver form for tvangsanvendelse.

Der henvises til de almindelige bemærkninger under pkt. 2.2., herunder navnlig pkt. 2.2.3., og til betænkning nr. 1109/1987, side 44–46.

Til kapitel 3

Frihedsberøvelse

Til § 5